

Szülői értekezlet teaház módszerrel

A gyermek életében az elsődleges nevelési színtér a család. A gyermek érdeke azt kívánja, hogy a családi, az óvodai (illetve később az iskolai) nevelésnek közös célkitűzései legyenek. E két közösség van elsősorban hatással a gyermek személyiségének fejlődésére, ezért alapvető követelmény, hogy összhangban lássák el a sokoldalú nevelési teendőket. A család nevelési felfogásától és jellemzőitől függetlenül csakis a vele való rendszeres kapcsolat és a kölcsönös informálás szolgálja a gyermek érzelmi biztonságát, és segíti fejlődését. (Barabási, Stark 2015, 199–216.)

Pedagógusi munkám sikerességének mértéke arányos a diákjaim szüleivel való konstruktív együttműködéssel. Ahhoz, hogy a kapcsolatot ne legyen egyoldalú a pedagógus–diák–szülő hármass pillérében, teret kell adni a felek szabad véleménynyilvánításának, meghallgatásának, párbeszédének.

Osztályfőnökként különböző interaktív játékok segítségével előcsalogathatom a legfélénkebb diákból is a bátorságot, de mit tegyek azzal a szülővel, aki a szülői értekezleten félénk, hallgatag, illetve csak nonverbálisan fejezi ki véleményét, mert nincs ahhoz szokva, hogy egy nagyobb csoport előtt beszéljen.

A szülői értekezlet az egyik legelterjedtebb kapcsolattartási mód (Cosma 2001, Füle 1993), így én is gyakran alkalmaztam. Számталanszor kerültem kényelmetlen helyzetbe, amikor a szülői értekezleten csak én és a hangadó szülők beszélünk, vagy amikor egy közös döntés meghozásakor úrrá lett a kínos hallgatás. Azt tapasztaltam, hogy ha a szülőket megfelelő módon szólítom meg, akkor rendkívül segítőkészek, ötletgazdagok, vállalkozó szelleműek, de legtöbb esetben az egyéni, személyes megszólítás szükséges hozzá, ami rendkívül időigényes egy nagyobb szülői közösségben. Azt is tapasztaltam, hogy ha nem iskolai keretek között beszélhettem a szülőkkel, hanem egy közös kiránduláson, táborban, osztályközösség-építő hétvégén, akkor sokkal közlékenyebbek. Sajnos nincs lehetőségünk túl gyakran együtt kirándulni, ezért nekem osztályfőnökként igyekezniem kell megteremteni a lehetőséget arra, hogy a szülő elmondhassa a véleményét még akkor is, ha bátortalanabb, annak érdekében, hogy egy döntés ne csak pár ember akaratából szülessen, hanem egy egész szülői közösség véleményéből.

A teaház módszerének alkalmazása szülői értekezleten egyesíti a fent említett igényeket: non formális keretekben lehetőség adódik kisebb csoportban elmondani a véleményt, de közösen is meg lehet beszélni.

Azt tapasztaltam, hogy ha a szülőket megfelelő módon szólítom meg, akkor rendkívül segítőkészek, ötletgazdagok, vállalkozó szelleműek.

A teaház módszerének leírása

Az osztályfőnök előre berendezi a termet. 4 fős csoportokba helyezi az asztalokat és székeket, egyenlő arányban. Minden asztalra a székekkel megfelelő számú kérdéskártyát helyez, de csak az adott csoport kérdéseit (1., 2., 3.,4), illetve 1 jegyzetömböt írószerrel.

A megfelelő, oldott hangulat érdekében a háttérben szólhat halk zene, illetve az asztalokra poharak, víz, tea, kávé, kevés ropogtatnivaló, cukorka helyezhető.

A szülők helyet foglalnak, majd közösen eldöntik, hogy ki legyen a jegyző. A jegyző fogja leírni a lapra a szülők véleményét, válaszát a kérdésekre. Minden csoportban 15 perc áll rendelkezésre a véleménynyilvánításra. A csoportok egyszerre kezdik a beszélgetést, a jegyző leírja a válaszokat, majd 15 perc múlva az osztályfőnök egy csengő, trianngulum vagy egyéb hangszer segítségével jelzi, hogy lejárt az idő. A csoportok helyet cserélnek, kivéve a jegyzőket.

Miután lejárt a 4x15 perc, a jegyzők felolvassák, elmondják az összesített válaszokat.

A módszert V. osztályos diákok szülői értekezletén alkalmaztam, a második félév elején.

A kérdéscsoportokat 4 téma köré építettem:

1. A gyermek személyes fejlődése, viszonyulása a tanuláshoz;
2. Az intézmény (tanárai, eszközei, tevékenységek);
3. A szülő–diák–osztályfőnök hármass pillére;
4. Osztályközösség.

Kérdéskártyák:

1.csoport:

- a. Milyen érzésekkel megy a gyermeke iskolába (öröm, szorongás)? Miért?
- b. A tantervi követelményekhez sikerült-e adaptálódni, fejlődni a IV. osztályhoz képest? Ha nem, miért?
- c. Mely tantárgyak okoznak nehézséget?
- d. Az otthoni befektetett munka arányos-e a kapott jeggyel?

2. csoport

Iskolánk megfelel-e az ön elvárásainak?

- a. a tanárok órai munkája;
- b. az iskola épülete: osztályterem, folyosók, WC, udvar (tisztaság, biztonság stb.);
- c. órán kívüli tevékenységek az iskolában;
- d. támogató programok, tehetséggondozás.

3. csoport

- a. Sikerült- e személyes kapcsolatot teremteni az osztályfőnökkel?
- b. Az osztályfőnök adott-e gyermeke iskolai munkájáról, emberi magatartásáról érdemi tájékoztatást?

c. Vannak olyan tapasztalatok vagy tevékenységek a szakmai életében vagy szabadidőben, amelyek véleménye szerint hasznosak vagy érdekesek lehetnek a gyermekének és osztálytársainak? Melyek azok?

d. Hogyan tudnánk javítani a szülő–diák–tanár, illetve szülő–diák–osztályfőnök kapcsolatán? Említsen konkrét példákat!

4. csoport

a. Milyen légkör uralkodik az osztályban?

b. Voltak-e olyan konfliktusok az osztályban, amelyekről az osztályfőnök nem szerzett tudomást, de véleménye szerint kellett volna? Melyek azok?

c. Mi a véleménye az eltelt időszak órán kívüli osztálytevékenységeiről?

d. Milyen más tevékenységekkel lehetne növelni az osztály közösségi szellemét? (konkrét példák)

Személyes tapasztalatok:

A teaház módszer alkalmazása után azt tapasztaltam, hogy ez a fajta szülői értekezlet azoknak a szülőknek is teret biztosított, akik a nagyobb szülői közösségekben félénkebbek a hangadó szülők mellett, illetve előnye az, hogy viszonylag rövid idő alatt egyszerre több embert mozgat meg, sok véleményt, sok ötletet generál. Különösen aktív szerepet vállaltak olyan apukák is, akik gyakorlatias oldalról közelítették meg a kérdéseket, és konkrét tevékenységekben, ötletekben gondolkodtak, illetve részt vállaltak a lebonyolításaikban. Így sikerült együtt megvalósítani több iskolán kívüli tevékenységet a különböző feladatok arányos elosztásával: horgászat, autószerelő műhely meglátogatása, sátorozás a hegyekben, közös sütés-főzés, osztályközösség-építő hétvége, bográcsozás, az osztályterem hangulatosabbá tévése stb.

Szakirodalom

Barabási Tünde, Stark Gabriella (2015): *Óvodamódszertani alapismeretek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár. 199–216.

Cosma, T. (2001): *Ședințele cu părinții în gimnaziu. Idei-suport pentru diriginți*. Editura Polirom, Iași.

Füle Sándor (1993): *A szülői értekezletekről. Pedagógusok a szülőkkel* sorozat 1. kötete. Budapest.